



Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Overzetweg (Kortrijk, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2018J12
Oktober 2018

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN



Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2018

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	8
1.3	Gemotiveerd advies.....	9
1.4	Conclusie	9
2	Bibliografie.....	10



FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (Bron: Geopunt).....7



TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek. 6

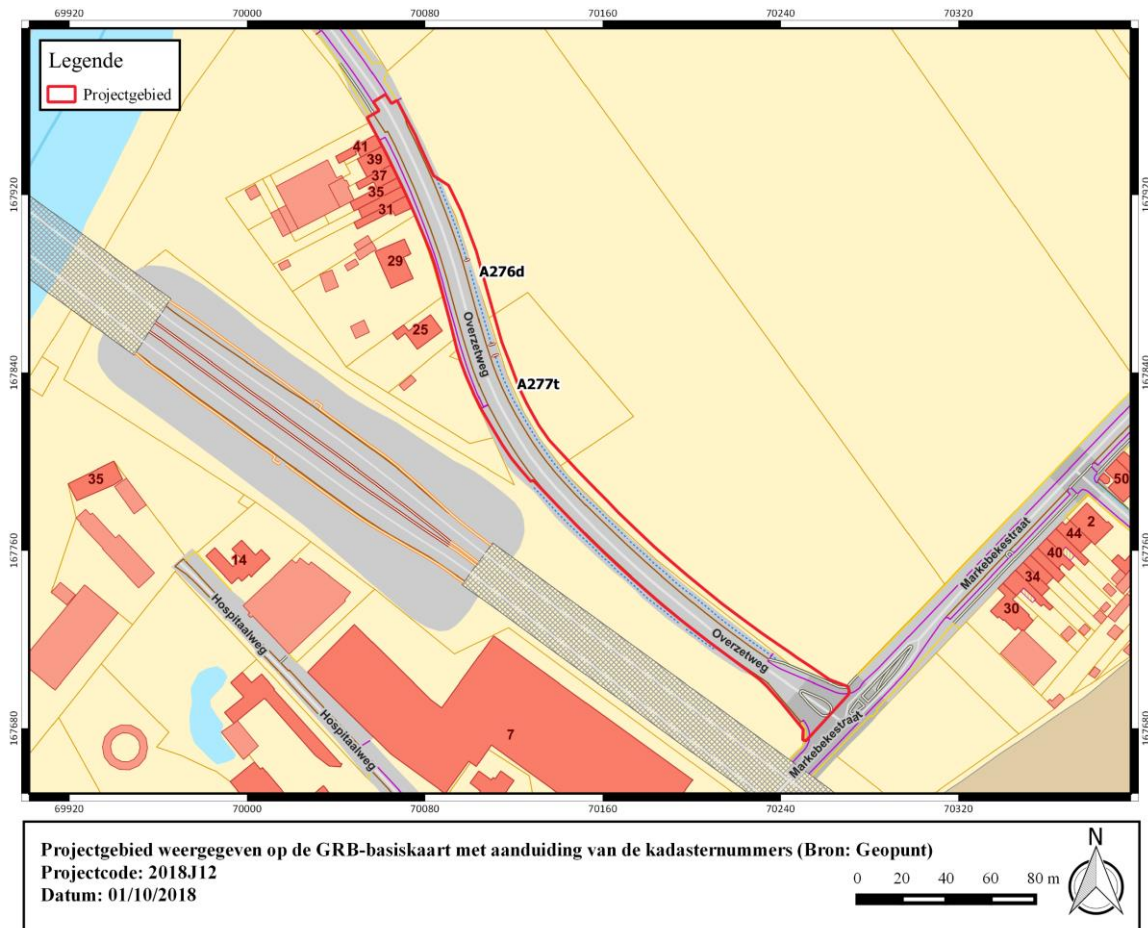


1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Stad Kortrijk Grote Markt 54 8500 Kortrijk	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiëk De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Kortrijk
	Deelgemeente	/
	Postcode	8500
	Adres	Overzetweg 8500 Kortrijk
	Toponiem	Overzetweg
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 69901$ $Y_{\min} = 167650$ $X_{\max} = 70397$ $Y_{\max} = 167994$
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Kortrijk, Afdeling 6, Sectie A, nr's: 276d, 277t Figuur 1	



Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).



1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de aanleg van een fietspad en voetpad, de aanleg van een nieuw rioleringsstelsel en de heraanleg van de weg langsheen de Overzetweg te Marke, deelgemeente van Kortrijk. Ter hoogte van de geplande werken wordt langs één kant van de weg de huidige gracht gedicht en wordt een nieuwe gracht gegraven van ca. 3 m breed.

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen in de zandleemstreek binnen verstedelijkt gebied. Het terrein ligt op de zuidelijke oever van de Leie. Ten zuiden van het plangebied stroomt de Markebeek. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van een laat-Pleistoceen dek dat, richting de Leie, rust op fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan. De bodemkaart geeft aan dat het sediment bestaat droge zandleem of lemig zand. Deze ligging op een droog rivierterras dat ingesneden is door kleinere beekvalleien moet een aantrekkingskracht gehad hebben op gemeenschappen jager-verzamelaars, maar ook op vroege landbouwers. De gegevens van de Quartairgeologische kaart en bodemkaart impliceren een relatief éénduidige situatie waarbij eventueel aanwezig erfgoed zichtbaar is onder de bouwvoor.

Cartografische bronnen wijzen op een ruraal karakter van het plangebied en de omgeving. Op de kaart van Ferraris is het plangebied grotendeels gelegen binnen akkerland. In het noorden is een met bomen omzoomde structuur weergegeven. Het verloop van de Overzetstraat is nog niet herkenbaar op deze 18^e-eeuwse kaart. Ook op de Atlas der Buurtwegen is het verloop van de Overzetweg nog niet merkbaar. Jonger cartografisch materiaal uit de 2^e helft van de 19^e eeuw en de 20^e eeuw geven een wezenis weer ter hoogte van het plangebied die loopt van de Kortrijkstraat (huidige Markebekerstraat) richting een oversteekplaats in de Leie. Op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw is duidelijk dat het tracé van de Bissegemstraat ten dele samenvalt met het tracé van de huidige Overzetweg. Ter hoogte van de structuur die afgebeeld was op de Kabinetskaart is een hoeve weergegeven. De orthofotosequentie geeft een evolutie weer. Op het vroegste luchtbeeld is de situatie herkenbaar die reeds is aangegeven op de topografische kaart van het ministerie van Openbare Werken. Tijdens de jaren '70 wordt de ringweg rond Kortrijk aangelegd (R8). De toenmalige Bissegemstraat wordt opgebroken en er wordt een parallelweg aangelegd langs de oostzijde die de brug over de Leie verbindt met de Markebekerstraat. Los van de aanleg van de ringweg is ook een zekere evolutie waar te nemen in het landgebruik. De percelen ten oosten van de R8 blijven in gebruik als akkerland, ten westen van de ringweg wordt het 'bedrijventerrein Marke' gerealiseerd en uitgebreid vanaf begin jaren '80.

In nabijheid van het terrein zijn menig archeologische waarden gekend. Op de akkers ten oosten van het plangebied werden reeds veldprospecties uitgevoerd. Hierbij werd in hoofdzaak lithisch materiaal gerecupereerd (CAI 73673, CAI 73655, CAI 73653, CAI 73670 & CAI 158516). Daarnaast zijn op het kaartbeeld van de CAI ook enkele laat-middeleeuwse hoeves met walgracht aangegeven die gekend zijn op basis van cartografische indicatoren (CAI 73696, CAI 73698 & CAI 73699). Aan de overzijde van de Leie, op het grondgebied van Wevelgem, werd ter hoogte van het vliegveld in 2012/2013 archeologisch onderzoek uitgevoerd. Hierbij werden materiële resten uit het paleolithicum en late bronstijd gerecupeerd. Daarnaast werden bewoinginsporen uit de ijzertijd, romeinse periode en middeleeuwen onderzocht. Ook werden resten van defensieve structuren en schuttersputten herkend die dateren uit de Tweede Wereldoorlog (CAI 159843). Ook in de ruime omgeving hebben veldprospecties lithische artefacten en relictten uit de romeinse periode in kaart gebracht. De vele cartografische indicatoren van sites met walgracht getuigen dan weer van het rurale karakter van de regio in de 18^e eeuw en vroeger.



Concreet is er ter hoogte van het plangebied en de ruime omgeving een trefkans inzake archeologisch erfgoed. Op basis van de landschappelijke situatie en de gekende waarden bestaat de verwachting uit zowel vondsten- als sporenarcheologie. Gelet het lineaire karakter van de ingrepen waarvan een deel samenvalt met een bestaande gracht wordt verder onderzoek weinig zinvol geacht.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werken langsheen de Overzetweg te Kortrijk worden geen verdere onderzoeksdaden aanbevolen. Vooreerst kan redelijkerwijs aangenomen worden dat de bewaringscondities m.b.t. artefactensites onder de bestaande wegeis en ter hoogte van de bestaande gracht niet gunstig zijn. Op de snede van de geplande toestand is tevens aangegeven dat een deel van de nieuwe gracht samenvalt met de oude gracht. Gelet het feit dat de impact van een gracht op het bodemarchief ruimer is dan wat nu zichtbaar is aan de oppervlakte kan aangenomen worden dat een deel van het bodemarchief ter hoogte van de geplande gracht reeds is geroerd. Met betrekking tot de trefkans op sporenarcheologie vormt het voornaamste argument om af te zien van bijkomend onderzoek het lineaire karakter van de ingrepen en bijgevolg het beperkt ruimtelijk kader. Indien bodemsporen worden aangesneden kunnen deze nooit binnen een ruimere context bestudeerd worden. Het onderzoek van deze losliggende, quasi contextloze, archeologische relictten kan niet leiden tot enige kenniswinst. Bij onderzoek in functie van zowel vondsten- als sporenarcheologie kan aldus niet meer verwacht worden dan een contextloze indicator voor menselijke aanwezigheid in het verleden. Deze aanwezigheid kan echter reeds aangenomen worden op basis van de gegevens van de Centraal Archeologische Inventaris. Verder terreinwerk zal nooit leiden tot nieuwe inzichten of een beter begrip van menselijke occupatie in de omgeving in eender welke periode. Indien de kosten worden afgewogen ten opzichte van de baten dient dan ook afgezien te worden van een verder schrijdend vooronderzoekstraject.

Uiteraard dient hierbij wel gewezen te worden op de archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van het huidige decreet betreffende het onroerend erfgoed.

1.4 Conclusie

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuw rioleringsstelsel, fietspad en voetpad en de heraanleg van de baan langsheen het tracé van de Overzetweg te Marke, deelgemeente van Kortrijk. Op basis van het bureauonderzoek kan een trefkans inzake vondsten- en sporenarcheologie afgeleid worden. Gelet het lineaire karakter van het plangebied kan verder archeologisch onderzoek, vanwege het ontbreken van een archeologisch relevant ruimtelijk kader, niet leiden tot kenniswinst. Indien de kosten afgewogen worden ten opzichte van de baten dient afgezien te worden van bijkomend onderzoek.



2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

